

## Ellen van der Aart.m4a

**Janneke** [00:00:09] Mijn uitgangspunt is mijn eigen ervaring als ooit kunst student aan diezelfde academie in Maastricht. Ja, afgestudeerd bij visuele communicatie met video. Van alles gedaan. Installaties gebouwd, de meest gekke experimenten, met animatie, ja echt heel vrij. En toen afgestudeerd met een korte film. Is mijn eerste verhalende ervaring. En daarna kon ik eigenlijk meteen als freelancer aan de gang met televisie. Want ik had een bepaald montage systeem geleerd wat helemaal nieuw was en wat ze met tv ook hadden, dus ik kon meteen als editor aan de gang. En dat heb ik twaalf jaar gedaan. Altijd andermans opdrachten uitgewerkt, andermans ideeën mee gevisualiseerd, mee mogelijk gemaakt. Dus ik was geen inhoudelijk regisseur, maar praktisch regisseur, producer, editor, vormgever, filmproductieleider. Al die dingen.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:01:10] Ja.

**Janneke** [00:01:11] Ik heb daar een klein stukje gemerkt van ja, dat is het toch helemaal? En we hadden een crisis gehad, dus de tarieven gingen naar beneden en de werkgelegenheid was ook minder. Toen ben ik gaan studeren en ben ik hier dus een jaartje docent beeldende kunst gaan doen. Een duaal jaar. Toen ben ik het onderwijs in gegaan. Ja, wel ook meteen op HBO. Op die Academie voor beeldcreatie, filmopleiding van de fotovakschool en ook op middelbare school. Dus weer helemaal in. Ja. Doelen lesgeven, presteren, presteren, presteren, presteren, Altijd voldoen aan andermans wensen. Voldoen aan de eisen, de leerlingen daar ook bij helpen. En uiteindelijk ,die master ben ik hier ook begonnen omdat ik mezelf toch, ik had het gevoel dat ik echt heel veel afgedwaald van wat wat ik wou. Dus daarom ben ik de master begonnen. En dan realiseer je in een keer hier... Dat ik al, op dat moment, 22 jaar niks voor mezelf heb gemaakt. Helemaal niks. En ik durfde gewoon niet meer. Dat is echt ik. Ik weet van van. Ik heb zoveel ideeën gehad, zoveel dingen die in mijn hoofd bleven ronddwalen. Sommige heb ik opgeschreven, sommige heb ik uitgedacht en soms een beetje uitgewerkt. Maar ik heb nergens ooit ook maar één opname gemaakt of één ding gemaakt. Helemaal niks. En die drempel werd alleen maar hoger. En ik merk, die drempel om te beginnen omdat er zoveel verwachtingen zijn, die merk ik heel erg bij de huidige jongere generatie. Want die worden om zich heen geconfronteerd met alle perfecte producties op social media. Die producties die ik dus mijn studenten aan het leren was. Ja, het moet gelikt zijn. Het moet effectief zijn, moet doeltreffend, het moet overweldigen, maar het moet van alles communiceren en het moet vooral ook gewoon heel erg goed zijn. Ja, en falen, daar is geen ruimte voor, want je hebt zoveel tijd en je moet het doen op dat niet mogen falen en vooral heel veel erop reflecteren en eindeloos reflectieverslagen inleveren naast een filmpje. Daar begon mijn vooronderzoek mee met die studenten, want dat frustreerde hun gigantisch. Want ja, ik wil gewoon dingen maken. Hoezo moet ik er alleen maar over vertellen? En hoezo moet ik alleen maar al die boxjes aantikken die mijn docent wil zien? En dat herkende ik dus zelf ook. Dat ik altijd aan andermans mensen wens eigenlijk aan het vervullen en dan waren ze het ook aan doen en daar werden zij niet blij van.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:03:39] Nee.

**Janneke** [00:03:40] Dat is mijn vooronderzoek een beetje van ja. Als je nou iets voor jezelf zou willen maken, wat zou dat dan zijn? Dat is een stukje waar ik met hen op heb gebrainstormd. Er zijn er ook een paar aan aan de slag gegaan. Een heel lange intro om te zeggen waar ik nou terecht ben gekomen, is eigenlijk een manier vinden om door die blokkade heen te komen, want dat heb ik ook gezien bij één van de studenten die toen bij mij in de eerste sessie zat. Die zit nu ook nog steeds in mijn onderzoek. Daar ben ik al 1,5

jaar mee in gesprek. En met haar, maar ook doordat ik zelf begin maken, want ik ben uiteindelijk begonnen met iets dicht bij mezelf proberen te creëren. Daar liep ik tegenaan. En wat is dat dan? Ik durf nog steeds niet. Toen ben ik kunstenaars gaan interviewen. Nee, belangrijk verschil: informeel mee in gesprek gegaan om gewoon een beetje te sparren, te spiegelen. En van een van hun kreeg ik al heel snel van ja maar als je nou eens gewoon dicht bij jezelf begint, een soort dagboek achtig iets of gewoon, ja hou het bij jezelf. Gebruik stream of consciousness om gewoon eens.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:04:40] Ja.

**Janneke** [00:04:42] En dat misschien te verbeelden. En ik had dus uit mijn sessies met de studenten dat ze heel erg eisen wilden loslaten en regels totaal naast zich neer wilden leggen. Dus dat waren mijn eerste oefeningen met die gedachte. En toen ben ik gewoon gaan filmen. En dat werkte, weet je wel. Wow. En dat is eigenlijk zo. De essentie van mijn onderzoek is continu aan het verschuiven geweest.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:05:08] Ja.

**Janneke** [00:05:09] Want op een gegeven moment kwam Anke bij mij als kritische vriend van: maar eigenlijk maak je gewoon zelfportretten. Dat vond ik heel naar, want het was niet mijn bedoeling. Ik vond dat geen fijne term. Wat is dat dan? Dus daar ben ik in gedoken. Wat is een filmisch zelfportret? Ja, dat ben ik gaan proberen het helder te krijgen heb ik heel veel mensen gevraagd, boeken over gelezen. Er is niet echt een definitie voor. Maar voor essayistisch werken met film is ook geen definitie. Dus door mijn gesprekken met Emily, mijn onderzoekscoach, kwamen er er eigenlijk op uit, van ja het is eigenlijk heel fijn dat er geen definitie is, want dat geeft juist die vrijheid wat jij zoekt.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:05:46] Ja.

**Janneke** [00:05:47] Oh, gelukkig, weet je wel en daar ben ik mee bezig. Maar ik ben inmiddels mijn hoofdvraag, die Ja, die ontschiet mij de hele tijd. Nu ook.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:05:58] Ja, ja, ja.

**Janneke** [00:05:59] Want het gaat niet om het filmisch zelfportret, wat dat kan betekenen om om een drempel te overwinnen. Het is niet ' wat kan essay film betekenen, om een drempel overwinnen?' Ik heb gesprek gehad met Miriam, met Jan Staes. Van ja, die drempels en toen gingen zij het meteen als een middel zien. Oh, daar wil ik ook wegblijven. Dus ik ontdek vooral wat ik allemaal niet wil.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:06:22] Ja.

**Janneke** [00:06:23] Maar ik moet richting die eindstreep nu hè.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:06:24] Ja, ja, ja, ja.

**Janneke** [00:06:27] Ja. Dus die, die, die hoofdvraag, die zit ergens heel erg in mijn onderbewuste, merk ik. En soms heb, dan schrijf ik gelijk van alles op.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:06:38] Je hebt een aantal deelnemers in je onderzoek, een meisje volg je al 1,5 jaar, jonge vrouw?

**Janneke** [00:06:45] Ja. Dan heb ik Susanne. Die is uit het eerste jaar op een gegeven moment ook aangehaakt, toen ik een oproep had gedaan.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:06:51] Ja.

**Janneke** [00:06:52] Zij zei van: ik ken de discipline helemaal niet.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:06:54] Ja,.

**Janneke** [00:06:55] Dus ik heb nog geen eisen en verwachtingen van die discipline, maar ik zou ook niet weten hoe ik ermee moest beginnen. Ik zei tegen haar van nou, ga eens gewoon vastleggen wat je om je heen ziet. Ja, ik zei Wat valt jou op? Wat? Waar valt jouw blik op? Wat denk je dat moet ik filmen?

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:07:09] Ja.

**Janneke** [00:07:09] En bij haar werd het ook heel snel zelfportret achtig. Vanzelf. Omdat je gewoon heel laagdrempelig met jezelf kan werken. En ja, wie heb je dan voorhanden? Jezelf dus je komt wel eens in beeld? Of het is jouw blik op de wereld? En Anke? Die was er echt van overtuigd dat ik zelfportretten aan het maken was, Die zei: geef mij een werkwijze en ik ga 'm uitproberen. Want ik had ook werkwijzes ontworpen uit die gesprekken met kunstenaars. Vier stuks, vier manieren om te starten. Maar Shay, mijn student, had zoiets van ja, maar als ik weer in een keurslijf, dan doe ik niet meer mee.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:07:41] Nee.

**Janneke** [00:07:42] Ik wil vrij creëren. En Susanne zei ook Ik wil geen opdracht, ik zelf creëren.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:07:47] Ja.

**Janneke** [00:07:48] Oké, legitiem, prima. Ja, ik wil het ook geen middel maken. En Anke had zoiets van ja maar in het kader van mijn hele drukke leven ga ik, mijzelf kennende, veel te groot aan de slag. Dus ik wil van jou een kleinere opdracht krijgen. Oké dat is ook goed. Dus dan hebben we een werkwijze A voor jou, dus daar is zij mee aan de gang gegaan. Daar hebben we ook weer op gereflecteerd. Dat doe ik met iedereen. En nu heeft Anke laatst ook weer een andere werkwijze. Ik heb gewoon alle vier gegeven, oh dan pik ik die eruit.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:08:17] Ja,.

**Janneke** [00:08:18] Daar is ze mee bezig. Zij heeft nu met haar leerlingen op de balletschool in Antwerpen. Zij heeft in een soort creative lab, dat weet je. Daar heeft zij dus ook een essay film mee gemaakt en nou heeft ze er ook eentje naar mij doorgestuurd vandaag. Ja dus ook van ja. Wat zij dan weer doet met dat idee, van wat ze bij mij aan inzichten had, is ook meteen gaan uitproberen in de praktijk.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:08:37] [00:08:37] En jij zegt. Anke noemt dat een zelfportret. Maar ja, wat is het? Wat is voor jou een zelfportret? Wat is jouw omschrijving of definitie daarvan? [9.1s]

**Janneke** [00:08:47] Nou, omdat ik ik merk dat ik weg wil blijven bij puur een beeld van mijzelf.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:08:51] Ja.

**Janneke** [00:08:52] Ik vind het veel interessanter om te kijken naar en te laten zien hoe ik de wereld zie. Dat is voor mij.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:08:58] Maar voor jou heeft een zelfportret dus altijd een stuk. Je ziet altijd een stukje van jou, je gezicht, je handen, je voeten, je buik, je benen of dat niet.

**Janneke** [00:09:05] Nee, dat wil ik niet. Dat vind ik dan te beperkend daaraan.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:09:08] Ja, ja dus. Een zelfportret kan ook het huis zijn waar je bent opgegroeid.

**Janneke** [00:09:15] Ja, voor mij begint ik vind het anders te smal.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:09:19] En zou een zelfportret ook hier naar buiten kijkend kunnen zijn. Dus als je dit vastlegt wat je hier ziet.

**Janneke** [00:09:24] Ja maar dan, dan is het dus wel ergens. En daar heb ik heel veel mee gespeeld in het begin van mijn onderzoek ook. Wat is een impressie en wanneer ga je alleen maar een impressie geven van wat je ziet en wanneer wordt het expressie van wat je voelt of wat je daarbij denkt? Dat mensen dus inzicht krijgen in, hoezo is het dan over jou?

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:09:41] En dat maakt het voor jou dan nog uit vanuit welke startgedachte je dat werk maakte?

**Janneke** [00:09:51] Ehm, dat is wat geevolueerd.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:09:54] En stel je voor je gaat zitten in een park en je tekent de boom die voor je staat?

**Janneke** [00:10:02] Ik teken niet he, ik film alleen maar.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:10:05] Of je filmt de boom vanuit de gedachte dat het je familielijnen weergeeft, maakt dat een verschil? Is, dat je de vertakkingen bekijkt als zijnde je stamboom. Of je kijkt gewoon naar de boom en legt een boom vast.

**Janneke** [00:10:19] Ik, ik, ik leg vast. De laatste. Ik zie, ik zie iets en ik herken mijzelf daarin. Ik heb onbewust allemaal water dingen vastgelegd En als ik daar nu naar kijk, dan link ik die aan mijn eigen uitgroei van mijn grijs. Ja, ik zie heel duidelijk een waterval binnenkomen. Die heeft een lijn, en die kleur die klopt. Die lijn die klopt. Dus ik herken mijzelf in de wereld om mij heen, het is zo leuk.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:10:52] [00:10:52] Ik vraag je dit omdat Voor mij zit er gevoelsmatig verschil tussen ik schilder, ik teken graag, of ik een zelfportret maak of een autobiografisch werk. En in een zelfportret hoef ik niet altijd fysiek zelf te zien te zijn. Dat kan inderdaad ook een boom. Een huis, een schoen, een tafel. Zou vanalles kunnen zijn.

Een landschap, een bloem. Maar bij mij begint het met de intentie dat ik dus mezelf of iets van mezelf wil vastleggen. Ofwel als het autobiografisch is, dan is het als een dagboek. Het vertelt over mijn leven en alles om mij heen. Voor mij zit daar een gevoel, een gevoelsmatig verschil in. Maar dat kan voor iedereen anders zijn. [37.3s]

**Janneke** [00:11:30] Ja, ik. Ik merk beide, maar dat hangt helemaal af van hoe ik in mijn vel zit. Ja dus. Het ene kan inderdaad veel, veel meer communicatief zijn. Ja, als je het ook gaat uitleggen. Ja, ik ik worstel daar echt nog vaak mee van. Ja, hoeveel wil ik uitleggen eigenlijk? Kan ik niet gewoon iets laten zien en ter interpretatie overlaten aan de ander. Wat ik in het begin heel eng vond, maar inmiddels beter kan. Dus dan, dan kan je inderdaad autobiografisch werken, want dan heeft het voor jou al betekenis misschien. Sommige dingen wil je toelichten, sommige dingen wil je toch in een bepaald daglicht stellen?

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:12:04] Ja.

**Janneke** [00:12:05] Maar ik ben dus ook al heel erg gegaan van van puur voor mezelf, met mezelf om gewoon die eisen en verwachtingen los te laten van mezelf.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:12:12] Ja.

**Janneke** [00:12:13] En daar had ik nog helemaal niet een publiek, iemand die het ooit gaat zien in mijn achterhoofd. Maar daar schuif ik nu in op, want ik durf steeds meer. En dat is voor mij heel belangrijk. Dus steeds meer durf.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:12:23] Ja ja. [00:12:24] En ik denk dat het voor jou zo fijn kan zijn om, want je geeft dat duidelijk aan en de term zelfportret is door iemand aangerijkt aan jou. Dat je voor jezelf heel helder krijgt: is dat voor mij ook wat het is of is het toch anders? En alles is goed, zolang er maar een gedachte van jou achter zit, dat je echt goed kan onderbouwen van ja het is een zelfportret omdat. Of nee, het is voor mij toch anders want. [22.8s]

**Janneke** [00:12:48] Ja ja ik ben echt op zoekende naar een bepaalde soort term. Ik vind een boekje die ik heb gelezen dat heette dan de personal camera.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:12:56] Ja.

**Janneke** [00:12:56] Of de eye Film. Ja, dat is het oog maar ook de i. Daar zit het voor mij een beetje in. Dan denk ik, zoiets in het Nederlands, dat zou ik geweldig vinden.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:13:05] Ja.

**Janneke** [00:13:06] Jij bent mijn laatste gesprek, want ik moet echt gaan stoppen, maar dan heb ik volgende week. Ik heb dinsdag nog één sessie met drie collega filmisch beeld docenten.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:13:13] ja.

**Janneke** [00:13:15] Waar we eens gaan kijken van: waar zit voor hun... Ik wil geen definitie vaststellen, maar ik wil een soort landschap schetsen. Waar zit een filmisch zelfportret, waar is het film essay, waar zit essayistisch werken met film.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:13:30] Ja.

**Janneke** [00:13:30] Dat wil ik ook met hun helder gaan krijgen. Want ik heb, ik heb gevoelsmatig van alles, maar ik kom er nog niet uit qua woorden.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:13:38] [00:13:38] En dan de mensen met wie jij het onderzoek doet en zoals Susanne en Anke bijvoorbeeld. Wat hoop jij dat ze daaruit meenemen? Dus stel je voor zij zitten op een verjaardag en ze vertellen daarover. Wat hoop je dan dat ze zeggen dat het hen heeft gebracht? [14.3s]

**Janneke** [00:13:56] Ja, ehm, ze zijn alle drie ook wel heel anders weer. Ergens hoop ik dat ze zowel Shay als Anke als Susanne. Geen enkele belemmering meer voelen om met de discipline audiovisueel te werken.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:14:17] Ja.

**Janneke** [00:14:18] Dat vind ik een hele belangrijke. Want het is heel secundair en dit is geen directe expressievorm. Het heeft altijd een proces nodig en technieken. Dus dat is sowieso voor mij heel belangrijk, want daar zitten een hoop drempels die kunnen opspelen.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:14:33] Ja.

**Janneke** [00:14:34] Omdat het gewoon zo'n alom vertegenwoordigd medium is met zo'n hoog niveau. Vaak om je heen zit je gewoon en ik blokkeer dan en andere mensen ook. Ik denk dat dat voor mij één essentie is.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:14:49] [00:14:49] En begrijp ik jou dan goed als je zegt dat die zeg maar dat gevoel om die drempel weg te kunnen nemen, dat je dat liever niet instrumenteel zou willen zien. Dus je wil het niet als een middel zien. [10.2s]

**Janneke** [00:14:59] Ja,.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:15:00] [00:15:00] Maar het kan ook niet helemaal zonder jouw bemoeienis, jouw begeleiding daarin gebeuren. Dus je bent wel een schakel. Je bent wel iets in dat proces om die drempel te verlagen, maar je wil het niet instrumenteel zien. [13.9s]

**Janneke** [00:15:14] [00:15:14] Nee, niet puur. En je hebt gelijk hoor, een stukje daarvan is het wel, maar dat is oké. Zolang zolang het maar, de mogelijkheden, gewoon de vrijheid die je kan ervaren met die discipline, die is gewoon heel erg mooi en die zou anders sneuvelen m isschien. Dat zou ik ik jammer vinden. [19.3s]

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:15:35] [00:15:35] Ja, ik begrijp wel die worsteling hoor, want in mijn onderzoek heb ik daar ook mee geworsteld. Dat het aan de ene kant kan je zien het is een middel, het maken van zelfportretten om tot een zelfreflectie te komen. Maar ik wilde het ook niet als een middel zien en positioneren, omdat het het voor mijn gevoel ook niet is, omdat het ook intrinsiek je raakt. Het is een eigen beweging. Je leert meer over jezelf, je kijkt anders naar jezelf en vandaaruit ga je anders handelen. Ik heb het vanuit die gedachtegang uiteindelijk [30.7s] [00:16:06] een aanzet [0.1s] [00:16:07] genoemd. [0.0s]

**Janneke** [00:16:08] Ja.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:16:08] [00:16:08] Dat is voor mij een bewuste woordkeuze. Dat ik ook niet een middel of een methode of een tool of zo. Dat gebruik ik liever niet. Ik ben op een ja, ik ben op een aanzet uitgekomen. Omdat ik. Dat zit er tussenin. Ik kan noch zeggen dat het alleen maar extrinsiek is. Ik kan ook niet zeggen dat het alleen maar intrinsiek is. Het zit er in het grijze gebied tussenin. [21.7s]

**Janneke** [00:16:31] Ja, dat herken heel erg. En wat ik bij jou dan in jouw onderzoek hier en daar las of wat ik er van terug heb gezien is dat je ook echt wel formulieren had om in te vullen. Dat heb ik ook geprobeerd, maar dan? Dan botste ik dus wel op wat weerstand bij mijn mede creators. Want die hadden zoiets van ja maar dan ben ik er weer veel te mentaal mee bezig. Ik wil gevoelsmatig kunnen werken.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:16:59] Ja ja, en dat is misschien ook deels, is dat ook ingegeven door de tijdsgeest van Toen ik mijn onderzoek uitvoerde was het Lockdown, dus het hele land zat dicht. En in eerste instantie wilde ik heel graag gesprekken met de mensen. Zo gewoon aan de tafel ergens en dan het liefst ook had ik een aantal mensen samengebracht. Ofwel in het maakproces of achteraf. In de ideale wereld had ik een kampvuur vorm gezien waar ik omheen zou kunnen zitten. In een kring. Maar dat mocht gewoon niet. Ik heb het gewoon niet voor elkaar binnen de richtlijnen. Ja, en toen moest ik dan toch wel naar iets meetbaars, want ik sprak de mensen allemaal via een scherm of op bepaalde tijden. Dat ik dan met een afspraak bij zo'n s avonds en dan is het was ook wel mooi, want je bouwt ook een band op dat je weer hetzelfde bloemetjesbehang ziet en de gedeelde oh ja, dat weet jij deze persoon. Die zit dan in de keuken of in de slaapkamer en dat ziet er dan zo uit. En daardoor had ik ook wel iets van formulieren nodig om het vast te leggen. Maar ja, ik heb daar ook wel mee gespeeld van ik heb dat ook vaker uitgevraagd. Wijze van. [00:17:59] Maakt het uit of je vooraf de reflectie reflectie vragen al leest of niet? Wat zou het doen als je eerst gaat maken en dan de vragen beantwoordt? Of andersom, eerst de vraag en dan maken. Dus daarin heb ik ook gepuzzeld. En het gaf mij vooral veel data die ik heb kunnen gebruiken. In mijn onderzoek. Waarop ik bijvoorbeeld ook gewoon op dat wat jij ook al een beetje schetst, dat ja, je moet er wel de rust en de ruimte hebben om. Wat jij zei ik heb al 22 jaar niets gemaakt. Ergens heb je jezelf niet de rust en de ruimte gegeven om dat te doen, dus dat zijn blijkbaar randvoorwaarden om stil te staan en iets voor jezelf te kunnen maken. Dat soort data haalde ik ook heel erg uit de formulieren. [40.2s]

**Janneke** [00:18:41] Nou ik ook hoor. Dat dat haal ik ook uit die gesprekken. En dat vind ik dus ook het mooie aan wat Merlijn Twaalfhoven dan zegt met even vertragen, even terug van. En dan eens om je heen kijken.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:18:54] [00:18:54] Ik ben wel benieuwd wat welke inzichten jij hebt verzameld rondom die vertraging. Want in mijn eerste fase van het onderzoek werkte ik vrijwel alleen met beeldende kunstenaars. En dan heeft het maakproces. Als je schildert of tekent, ja, de verf droogt niet sneller dan dat het droogt en je zet een lijn en dat is niet wat je wil, dus je moet dat uitgummen of er overheen of wat dan? Dan word je gedwongen om in dat werk te zitten en het vertraagt als het ware je plan in de volgende fase. Nu ben ik ook aan het onderzoeken hoe het werkt als je zelfportretten maakt, bijvoorbeeld in dans, in muziek, theatraal. En dan heeft het maakproces ook echt een fysiek aspect. Dus je voeten op de grond, het kunnen vastpakken van een decor, het kunnen bewegen brengt een andere soort in het nu en een ander soort vertraging. Ik weet

niet of je hoe dat met film zit, het er misschien een beetje van een en een beetje van het ander. [56.9s]

**Janneke** [00:19:51] Ik denk dat dat wat meer uitvoerende kunsten hebben is daar het ook fases zijn.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:19:58] Ja.

**Janneke** [00:19:58] Daar zit eigenlijk een stukje organisatie in. Waar ga ik dat doen en wanneer ga ik dat doen en hoe ga ik dat doen? En dat heeft film ook. Dat zit altijd met een soort van conceptfase en dan een ja een film, filmende fase, het produceren en dan nog het verwerken.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:20:15] Ja.

**Janneke** [00:20:18] Dus die vertraging is heel anders. Dat is gefaseerd. Maar wat ik heel erg leuk vond is om te merken bij Susanne bijvoorbeeld, die. Die heeft geen benul van die fases. Die kent het proces niet, dus die heeft vooral heel veel gefilmd. Die is gewoon begonnen. Die heeft nergens over nagedacht. Die sloeg fase één over en die is gewoon gaan filmen, filmen, filmen. Filmen. En op een gegeven moment dacht ze: Dit kan ik wel eens aan elkaar monteren. Toen moest ze nog leren hoe dat werkte.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:20:42] Ja.

**Janneke** [00:20:43] Maar die heeft dus haar fasering is compleet anders dan die bijvoorbeeld bij mijzelf of mijn student van de filmschool

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:20:51] Ja.

**Janneke** [00:20:53] En bij Anke was het ook weer helemaal anders. Die die had zichzelf gewoon gegeven van: deze zaterdagochtend kan ik van 10 tot 12 kan ik filmen, dan had ze weer een andere afspraak en s avonds tussen acht en tien is ze gaan monteren. Die moest het afkaderen. En gewoon wat daarbinnen ontstaat, dat is het.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:21:10] Ja ja en plus dat je dan natuurlijk als je een film heb je nog dat moment van het editen van het monteren. Ja daardoor je dan. Dan ontstaat er wel weer een mentaal proces omdat je ook gewoon technisch moet kijken naar overgangen, geluid, licht, beweging, secondes. Techniek? Ja dat is denk ik. Dat is.

[00:21:31] Dat is denk ik wel een interessante, want je gaat van het filmen gewoon op gevoel van nou dit vind ik mooi, dit is leuk, is interessant en je bent echt bezig. Naar weer terug in je hoofd en dan komt er een moment dat je ergens zo'n eindproduct gaat bekijken en misschien komt het dan ook weer binnen. [16.3s]

**Janneke** [00:21:49] Ja, Ik denk dat dat het voor mij heel erg is dat ik, ik word het meest blij eigenlijk. [00:21:55] Ik voel me echt ontzettend goed als het gevoel wat ik had bij het filmen, als ik dat tijdens het monteren weer terug krijg. [4.6s]

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:22:00] Ja.

**Janneke** [00:22:01] En ook door het zelf weer te kijken.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:22:03] Dat is wel een belangrijke denk ik. Die moet je voor jezelf erg natuurlijk.

**Janneke** [00:22:07] Want die had Anke ook heel sterk. Zij had op een gegeven moment ook haar eerste zelfportret had zij gemaakt en zij had ontzettend veel tijd genomen voor alle shots die duurden echt zo ontzettend lang. En ze had ze gemonteerd en daar genoot ze van. En ik vroeg nog van hoe vaak heb je gekeken? Ja zeker twintig keer en ik vond het fantastisch en iedere keer kwam dat gevoel weer helemaal terug en dat herken ik heel erg. En ik zeg maar, je zei al van tevoren: je hebt hem ingekort voor mij. "Ja dat wou ik jou niet aandoen, al die lange shots" en ik zeg maar wacht eens even, jij bent voor jezelf. Zit je heerlijk in de flow, je hebt je gevoel weer helemaal terug. Wow, dit is het voor mij, Ik voel mij hier goed bij. Ik sta hier achter en dan ga je in een keer aan het publiek denken en dan ga je ze beschermen.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:22:49] Ja.

**Janneke** [00:22:51] Waarom denk je dat ik dat dan niet goed vind? Ja, ik weet dat jouw tempo hoger ligt. Mijn kijk tempo is super traag zegt ze. Ja nou, haal mij uit mijn comfort zone, hou het zolang. "Ja dat kon ik je echt niet aandoen". Dat is zo leuk Ja dus daar zit voor mij iets heel belangrijks. Dat het echte creëren zit bij mij ook echt in het monteren.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:23:11] Ja.

**Janneke** [00:23:11] En dat is namelijk het enige wat ik niet altijd leuk kan blijven vinden in mijn hele professionele loopbaan. Want dan ontstaan er dingen. Je krijgt zo vaak cadeautjes door dingen gewoon neer te zetten. Je denkt van ja dank je wel, weet je.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:23:24] Maar waar dan? [00:23:25] In de fase van het monteren denk ik de uitdaging zit voor degene die dit doet, die het maakt om het dan nog steeds bij zichzelf te kunnen houden en niet voor de ander te maken, want anders is het misschien weer zo'n belemmering. Want we begonnen, van ja wat hoop je dat iemand daaruit haalt? Nou dat je geen belemmeringen meer voelt. Dus die stem die je dan in je hoofd kan hebben met wat zou mijn docent ervan vinden? Of mijn collega of een vriendin voor wie ik het maak? Ja, dat is denk ik een interessante. Wanneer? Wat maakt nou dat je dat kan uitschakelen? Of wat maakt juist dat je die wel hoort? En wanneer is dat fijn? Kan het geruststellend zijn of kan het je houvast bieden en wanneer wordt het weer die last van, mijn docent verwacht iets. Doe ik dit wel volgens het vink lijstje? Zit de intro er goed in? Is het een pakkend slot? Zijn de overgangen wel goed? Hoe werkt het geluid? [48.9s]

**Janneke** [00:24:15] Ik heb dus gemerkt dat ik dat zelf op een gegeven moment echt los kon laten. Gewoon door het heel vaak te doen. Ja echt. Elke week heb ik iets gemaakt. En ik merk hetzelfde bij die oud student van mij. Die is gewoon naast haar schoolwerk, wat ze nog steeds prima doet is zij gewoon compleet in de animatie gedoken en zij noemde het een spier die ze aan het trainen was. Om dus die verwachtingen los te laten, noemde zij haar creatieve spier. Ze zei ik ben zo gespierd momenteel.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:24:44] Ja.

**Janneke** [00:24:45] Ja, ik, ik kan dit nu en en en Als iemand er nog iets van vindt, dan ben ik zo sterk met die spier dat het me niet niet deert.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:24:52] [00:24:52] En dat is ook een interessante, want dat betekent dat hetgene wat jij ontwikkelt en jouw onderzoek dat je dat ideaal gezien dat iemand het vaker zou moeten doen. Ik zou dat niet. En stel je voor dat een school hier mee aan de slag zou willen dat het niet is. Dan gaan we dat in het eerste jaar, doen we dat een keertje? Maar dat je eigenlijk, Dat het misschien voor jou wel een continu proces is wat je in het leren zou willen integreren. Zo zoals we ook andere dingen spelenderwijs leren, zoals ook leren plannen. Bijvoorbeeld als kind in een agenda. Dus ja, dat is dan wel heel mentaal. Maar ja, op gegeven moment wordt dat geen taakje meer en schrijven we gewoon. [34.1s]

**Janneke** [00:25:27] Ja klopt.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:25:28] Wordt het een gewoonte.

**Janneke** [00:25:29] En en mijn realiteitszin zegt mij dan dan hoort het ook niet thuis in een schoolse situatie. Ik, mijn doelgroep, daar ben ik ook mee aan het stoeien geweest. Ik zit nu eigenlijk op de misschien net afgestudeerde of de afstuderenden of de kunstenaars die zichzelf ook een beetje kwijtgeraakt zijn zoals ik. Daar zit ik nu.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:25:51] Ja.

**Janneke** [00:25:51] Want ja, Ik denk dat dat je al een beetje bewustzijn moet hebben, ergens of bewustzijn moet krijgen van de kaders waarin jij denkt. En dan? Dan ben je waarschijnlijk al een tijdje praktiserend. Dus ik heb het, hoe heb ik het nou benoemd? Oh ja, geconditioneerd door onderwijs of geconditioneerd door het werkveld? Beide bespeur ik bij bij mensen die ik spreek.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:26:15] Ja, ik zeg Suzanne, wat je omschrijft is dat ook iemand die terug is in haar oude werkveld.

**Janneke** [00:26:22] Ja, ja ja. En zij ervaart super veel vrijheid bij dit medium omdat ze daar dus niet in werkzaam is. En dat is dus, dat vind ik ook heel belangrijk, dat het gewoon een creatieve vorm voor jezelf kan zijn waarin je vrij kan creëren zonder dat het iets moet opleveren.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:26:39] [00:26:39] En die zeg maar, in het in het kunnen trainen van die spier waar we het over hadden. Dan moet ik ook denken aan je leven lang ontwikkelen, zeker gezien je doelgroep die je schetst. En dan vraag ik me af in jouw onderzoek: is het vooral zeg maar het maakproces, dus het doen van dit is het trainen van de spier? Of zit daar dus ook die verbinding in? Dat ze ook een gesprek hebben met jou of misschien wel met iemand die ook dit traject ingaat? Dus die dialoog en ook die connectie die je faciliteert. Welke rol speelt die? Als die helemaal weg zou zijn, zou de spier dan net zo getraind zijn? Of is het beiden van belang? Of is de dialoog misschien nog wel belangrijker dan het maken? [42.7s]

**Janneke** [00:27:23] Poeh.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:27:23] [00:27:23] Dus dat is denk ik nog wel iets omdat je die doelgroep zeg maar dan zou mikken, de mensen die zijn afgestudeerd, die zitten niet meer elke week in de schoolbanken en die zijn zoekende naar een plek als maker, als kunstenaar, als docent. Dus wat zijn de ingrediënten? In welke verhoudingen zitten die erin? Zou je er een weg kunnen laten, ja of nee? Dat daar denk ik iets is om je gedachten

ook over te laten gaan. Want jij speelt een rol in dit, bijvoorbeeld voor Anke of Susanne. [29.0s]

**Janneke** [00:27:53] Ja, dat klopt. Ik.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:27:54] Ben jij, jij bent ook onderdeel van de spier.

**Janneke** [00:27:56] Maar zij spelen ook een rol voor mij.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:27:58] Ja.

**Janneke** [00:28:00] [00:28:00] Dus ik denk inderdaad dat het wel ook gaat om de dialoog. Maar dat het. Het moet daar niet in doorschieten denk ik, want dan zijn we weer alleen maar over dingen aan het praten in plaats van te creëren. [10.0s]

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:28:10] Nee, dat is ook goed

**Janneke** [00:28:11] Het is maar dat.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:28:12] De bewustwording daarvan.

**Janneke** [00:28:14] Oh, dat is heel belangrijk en dat je me dat geeft, dat had ik, met zoveel dingen gevoelsmatig heb ik daar wel iets bij.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:28:21] Ja.

**Janneke** [00:28:23] De formulering ja.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:28:25] Ja, ja. [00:28:26] En dat zou en dat zou jij kunnen zijn. Jij bent het bijvoorbeeld voor Susanne of Susanne voor jou. Maar misschien als Anke en Susan samen het gesprek zouden hebben en elkaar zouden laten zien wat ze hebben. Misschien werkt dat wel net zo goed. Misschien hoeft het niet per se jij te zijn als onderzoeker, maar iemand die een soortgelijke ervaring ondergaat. [19.2s]

**Janneke** [00:28:46] Ja. Ja, ik heb daar ook over na zitten enken. Ik heb geen enkele belemmering om mensen bij elkaar te zetten. Behalve dat ik dat zelf heel spannend vind of zo.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:28:57] Ja.

**Janneke** [00:28:58] Ik weet niet waarom dat ik. Ik vermoed dat Shay, de student. Daar geen tijd voor heeft. En Anke en Suzanne zouden wel kunnen denk ik. Maar zou het dan genoeg zijn om dat meteen een beetje af te kunnen?

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:29:14] [00:29:14] Nee, dat hoeft ook nog niet, nu in je onderzoek. Het kan zijn dat je iets bemerkt in je onderzoek dat iets analyseert en daar bijvoorbeeld bronnen bij zoekt of misschien gewoon al eens naar vraagt bij Anke, bij Susanne, bij Shay. En dat het een komma is die je zet, na je studie zou je onderzoek verder kunnen gaan. Dus het zou een fase twee of drie kunnen zijn waarin je daar mee speelt. [20.2s]

**Janneke** [00:29:35] Ja, ja, dat is waar.

**Janneke** [00:29:36] [00:29:36] Wat ik in mijn onderzoek zag en nu ook, werk ik samen met een docent theateropleiding. Daar heb ik het Theatraal Zelfportret een jaar één van de studenten gevolgd. Dat is wederkerigheid, dus ze doen allemaal dezelfde opdracht, dus ze zijn allemaal even kwetsbaar. Je laat iets van jezelf zien, het komt heel dichtbij. Daarmee geef je jezelf natuurlijk ook bloot in die zin he. Dus dat je dezelfde soort ervaring doormaakt, bleek in mijn onderzoek wel belangrijk. Dat als ik mensen een zelfportret liet maken en ze gingen er bij wijze van met gewoon een vriendin over praten die daar helemaal niet mee bezig was. Dan voelde het als een bijna van ja 'wil je beoordelen, vind je het mooi of vind je het niet mooi'. [43.0s]

**Janneke** [00:30:20] Dat klopt.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:30:20] [00:30:20] Heb ik het goed gedaan. Technisch. maar daar gaat het niet om. Het maakt helemaal niet uit wat mensen maken. Het gaat om die ervaring, om dat gevoel wat je moet krijgen en vanuit daar de dialoog kunnen starten. En dat zag ik bij de studenten Theater ook. Tuurlijk ging het daar wel om ook een eindproduct. Dat moest ook passen binnen de opleiding, maar vooral het je openstellen en het proces aangaan en de dialoog die je met elkaar hebt. [23.9s]

**Janneke** [00:30:45] [00:30:45] Ja en daarvoor moet je eigenlijk allebei een bepaalde kwetsbaarheid hebben ervaren, al om dat van elkaar te kunnen respecteren. [4.5s]

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:30:51] Ja. En dat werkte in mijn onderzoek toegankelijker. Als ik twee deelnemers uit mijn onderzoek bij elkaar bracht, werkte dat beter dan dat ik zei, joh, wil je het eens bespreken met je moeder, de buurvrouw, een vriendin?

**Janneke** [00:31:06] Daar heb ik niet eens aangedacht, die gaan dat gek vinden. Ik heb een van mijn... een tweede oefening of zo die ik deed. Ik heb het eigenlijk beeld schetsen genoemd.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:31:14] Ja.

**Janneke** [00:31:15] Ik vond het helemaal fantastisch. Het is hartstikke abstract. Ik heb eigenlijk gewoon mijn camera op mezelf gericht. Dat ik met een yoga app voor 20 minuten, een kalme stem en een muziekje. Maar ik heb het beeld juist gestopt waar je mij zag. Je ziet alleen de vloer en en mijn weerkaatsing op de vloer en dan een randje van de yogamat. En dat beeld heb ik verdubbeld dus boven elkaar ondersteboven.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:31:38] Ja ja.

**Janneke** [00:31:39] Ik heb ook twee geluiden door elkaar, je ziet alleen maar schaduwen en dus ook de stemmen door elkaar en het muziekje. En ik vind het fantastisch. Ik kan die nog steeds helemaal kijken. En mijn jongste dochter die zag dat en die zei: oh ik word hier gek van, nee, mama wat heb je nou weer gemaakt? Dat heb ik ook beschreven in mijn reflectie. daar moest Emily heel erg om lachen. Dus ja, ik dat dat is, dat is niet bedoeld voor publiek denk ik. Het is gewoon puur voor mijzelf. Ik word er echt heel blij van. Nog steeds.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:32:08] Ja, ja, het moment van het maken speelt ook een rol. Ja, jij weet dat gevoel van toen je het maakte dus jij kijkt er anders naar.

**Janneke** [00:32:15] Ja, en dat is ook wel wat een een auteur, een film professor. Die heeft een doctoraat gedaan in documentaire en al zijn vormen. En die heeft een boek geschreven wat ik heb gelezen en die beschrijft ook van, ja eigenlijk die ervaring die jij had bij het filmen, die kan je nooit overbrengen bij je publiek. Laat dat maar gewoon los dat dat kan. Anke was het daar helemaal niet mee eens, dat kan ik wel. Ik zei, ja, dat weet ik niet. Ik merk het zelf ook dat het eigenlijk niet kan, maar die zegt ook van laat het los en laat ook ruimte voor degene die het gaat zien.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:32:45] Ja, ik heb mijn eigen interpretatie. Ja ja.

**Janneke** [00:32:48] Ik heb die man ook vorige week ook gesproken, en mee in gesprek geweest en die heeft ook veel interessante inzichten over wat wat hij zou willen dat dat film eigenlijk doet voor de maker. Ook hij is iemand die eindeloos veel kleine dingen gewoon verzamelt en schetst tijdens grote projecten, omdat hij anders loopt die vast in, in, in, in het denken.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:33:12] Ik moet ook zo vaak aan een paar bronnen denken. Ik heb hem zelf nog niet gezien, maar ik hoorde een paar weken geleden een podcast van Tinker Bell zij is een vrij controversiële beeldend kunstenares. En zij maakt echt werken die je vind het afschuwelijk of het komt in ieder geval binnen. Is dat mooi of afschuwelijk? Zij heeft bijvoorbeeld van een van haar huisdieren een handtas gemaakt om iets aan de kaak te stellen. Om een klein voorbeeld te geven. Maar zij is in heel veel televisieprogramma's en dergelijke maar [00:33:47] echt een autobiografisch werk over haarzelf of een hele film over haarzelf, dat vond ze eigenlijk niks. En toen heeft toch een documentaire maakster met haar contact gehad en die zei ik wil toch eigenlijk heel graag een film over jou maken. Nou dat wilde ze wel, maar dat wilde ze alleen maar, hebben ze samen zijn ze tot een vorm gekomen dat het is gemaakt op basis van bestaande beelden. Dus wat deze kunstenares heeft gedaan van al haar filmpjes die in haar telefoon stonden en alle jeugd filmpjes van zeg maar de baby films aan toe naar die documentaire maakster gestuurd en die heeft daar 1.00u film van gemaakt en het aan elkaar gemonteerd alsof het lijkt alsof het bij elkaar hoort en na 1.00u heb je echt een beeld van deze persoon, dus daar moest ik aan denken. Hij is pas geleden op NPO geweest, maar toen heb ik hem gemist. Maar hij is denk ik nog wel ergens na te kijken. [49.0s]

**Janneke** [00:34:38] Klinkt leuk

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:34:39] Hij duurt een uurtje dus het is wel iets wat je nog tussendoor Misschien ook in de vorm, want dat is dus. Nou ja, je ziet haar inderdaad in baby filmpjes en kinder filmpjes. Stukjes van interviews, fragmenten waar ze haar werk exposeert, quotes die niet bij elkaar horen, aan elkaar geplakt en toch geeft het [00:34:56] een beeld van deze persoon. [1.6s]

**Janneke** [00:35:00] Ik ben aan het nadenken om van mijn schetsen ook iets met mijn communicatie te maken. Dus misschien, misschien een leuk idee.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:35:08] Daar moest ik aan denken, dus misschien is die wel interessant om eens te bekijken. En in één van de fases van mijn onderzoek toen was ik hier al klaar. Toen ben ik gaan experimenteren met kan een zelfportret ook in dans en film en muziek. Anke zat in een van die rondes en daar zat ook [00:35:24] Olivier in. Hij is ook afgestudeerd MKE, hij woont in Antwerpen. Hele sympathieke jongeman. Hij werkt

veel in theater, echt een theatermaker is het. Maar hij filmt ook heel veel en hij heeft in die opdracht ook een filmisch zelfportret gemaakt. [18.5s]

**Janneke** [00:35:43] He, die had ik nog niet ontdekt.

**Janneke** [00:35:43] Nee, ik heb hem hier niet op staan. Het is een heel persoonlijk werk van hem in de stad van Antwerpen. Ik kan even zoeken, zijn contactgegevens opzoeken en dan kan ik hem vragen of je contact met hem mag opnemen en of je het werk mag zien. [00:36:00] Hij vertelde me achteraf dat het maken van die film voor hem eigenlijk bijna als een soort van visiedocument is geweest. Dat hij echt zei, dit hier sta ik voor. Dus dat hij zei van ja eigenlijk als visie of als positionering zou ik bijna zo'n soort film kunnen inleveren om te vertellen dit ben ik als educatief, kunsteducatief maker en het is een korte film. [21.1s] Het duurt een paar minuten. Midden in de drukke winkelstraat van Antwerpen gefilmd. Heel close up is het gemaakt. Ja, ja.

**Janneke** [00:36:30] Ja, zoiets denk ik van mijn communicatie.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:36:33] Ik zal even, ik zal contact met hem opnemen.

**Janneke** [00:36:35] Dat is fijn.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:36:35] Ja, hij woont vlakbij Anke. Het kunnen misschien een beetje in de buurt bent. Anke kent hem ook al zo inderdaad vanuit die gesprekken.

**Janneke** [00:36:44] Oh wauw, dank je wel! Ja zie je, zo, film is gewoon zo'n fijn medium.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:36:53] Ja, ja.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:36:54] Ja, ja, ja. Het wordt een beetje dood gecommercialiseerd helaas. Vind ik

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:37:02] [00:37:02] En misschien is dat uiteindelijk een soort van zijsprongetje wat niet in je onderzoek een rol speelt, [4.8s] maar wat ik merk als beeldend kunstenaar. Ik maak veel zelfportretten, maar ook portretten van mijn dierbaren om mij heen. Mijn, zeg maar mijn dagelijkse leven is een belangrijke bron van inspiratie, dat ik steeds vaker me ervan bewust ben. Ik heb drie kinderen. Dat het ook een stukje nalatenschap is, dat het mijn kijk is op hoe ik hen zien opgroeien, welke rol ik daar als moeder in speel of heb gespeeld. Dus dat ik hoop later. Ik hoop dat dat moment nog heel lang duurt, maar als ik er ooit niet meer ben, dat ze dan dat ook kunnen zien en dat het ze een beeld geeft van henzelf, maar ook van mij.

**Janneke** [00:37:42] Ja, ja, ja, ja, ja. Doet me denken weer aan de fotografe Sally Mann. Ik heb daar ooit, toen ik studeerde, exposeerde zij in Antwerpen Fotomuseum en die heeft gewoon eindeloos veel foto's gemaakt van haar kinderen. Echt een hele mooie. Ja indringende portretten. Ja, die heeft ook haar hele leven zo vastgelegd. Ja, en ook zichzelf.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:38:07] Ja. En daarmee eigenlijk ook jezelf inderdaad ja, ja.

**Janneke** [00:38:11] Want dat is het is dus, misschien is het zelfportret op zich prima, als we de definitie maar niet zo smal houden, zoals de meeste mensen hem definiëren. Want

het gaat inderdaad over wie we zijn in relatie tot anderen. Het gaat over naar hoe we naar de wereld kijken. Daar gaat het om voor mij. Maar ik vind het woord zo smal omdat iedere keer als ik dat gebruik en ik leg het aan iemand uit, dan zien ze niet de variëteit die ik zie. Dan denk ik, dan is het misschien een goeie term?

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:38:40] Ja, en misschien ook al een zelfportret. Is het een portret van jezelf of een portret over jezelf of een portret met jezelf? Ik denk dat daarin het ene woordje wat het is, al heel veel kleuring zit.

**Janneke** [00:38:56] Ja, Dus dat woord... Daar moet nog iets heel moois uitkomen. Die ik gewoon de wereld in kan slingeren.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:39:04] [00:39:04] Maar ik denk wel dat je, wat ik zo gaandeweg hoor, dat je heel veel ingrediënten hebt en dat het inderdaad fijn is om op een gegeven moment voor nu even een punt te zetten in wat je nog allemaal binnen haalt aan informatie om ook te kunnen gaan analyseren. En misschien dat er dan nog ergens hiaten in blijken te zitten en dat je dan nog denkt, daar wil ik meer over lezen of hoe zit dat nou? Wat? Wat zeggen ze vanuit de psychologie sociologie artistiek? Wat zeggen ze over wat ik aan het doen ben. Dan dat je nog heel veel meer gaat verzamelen, want ja dat komt misschien nog wel hierna. Ik heb het gevoel dat je wel een spoor hebt gevonden wat heel dichtbij je staat. [38.2s]

**Janneke** [00:39:43] Ja, ja, soms grappen we al dat ik een PD ga doen of zo weet je wel.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:39:48] [00:39:48] Maar in ieder geval dat het wel een rol mag blijven spelen. Dat als je de opleiding afrondt, je onderzoek hoeft niet afgerond te zijn. [9.9s]

**Janneke** [00:40:00] Klopt. En zeker het zelf creëren wil ik ook echt niet meer stoppen.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:40:04] Nee, nee, dat heeft het jouw ook alvast gebracht. [00:40:06] Dus eigenlijk is het, nou ja, is het in die zin ook belangrijk In wat voor vorm van onderzoek je hebt gehad. Het is niet alleen maar een zelfonderzoek, want je hebt ook met anderen samengewerkt. Maar jij bent zelf ook de doelgroep van je onderzoek. Je hebt zelf. Ben je ook participant in je eigen onderzoek geweest. Dus laat daar ook nog je gedachten over gaan. Over hoe je dan die vorm van je onderzoek zou willen noemen. Is het een etnografisch onderzoek. Is het autobiografisch? Is het dat wel of niet? En waarom? [30.2s]

**Janneke** [00:40:38] Goeie vraag ja.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:40:39] Hoef je nu niet te antwoorden maar...

**Janneke** [00:40:41] Nee, Maar dat zijn lagen waar ik nog helemaal niet bij heb stilgestaan.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:40:47] En ik denk dat daar dat je [00:40:48] veel aansluiting met Anke werker, want zij maakte een quilt met haar familieleden. Maar ze was zelf ook één van die drie vrouwen die het maakten. Maar ze was ook de onderzoeker. [10.3s]

**Janneke** [00:41:00] Ja, dat is het Intergenerationeel toch?

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:41:01] Ja, ja, ja. En [00:41:02] ze was zelf een schakel [0.7s] in die generaties, want zonder haar was het alleen maar dochter en oma. Zij zat daar als spil middenin, maar ze keek ook naar haar dochter en naar haar moeder. Dus ik denk dat daar misschien, als je Anke eens spreekt, zou ik haar dat eens vragen over hoe zij dat dan doet.

**Janneke** [00:41:21] Zij heeft overwogen om mee te gaan doen ook, maar zo vond de tijd niet.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:41:25] Ja, dat kan kloppen. Ik zag net een post van haar voorbij komen. Haar vijfde boek was alweer uit.

**Janneke** [00:41:30] Ja, daarom ja. Maar ze vond het heel interessant wat ik aan het doen was. Zou ik ook aan meedoen? maar Ja.

**Janneke** [00:41:41] Dank je wel Ellen, dit is echt heel waardevol.

**Ellen Wolfrat - van der Aart** [00:41:44] Gelukkig. Fijn